

400

A.D.

ANALECTA ULPHILANA,

QUORUM PARTEM SECUNDAM,
CONSENT. AMPL. SENAT. PHILOS. UPS.

SUB PRÆSIDIO
S:Æ R:Æ M:TIS MAGNÆ FIDEI VIRI,
NOBILISSIMI

DOM. JOHANNIS IHRE,

REG. CANC. CONSILIARII,
PROF. ELOQUENT. ET POLIT. SKYTT. REG. ET ORD.
EQUIT. AURAT. DE STELLA POLARI, ACAD.
LITT. HUM. HOLM. ET SOCIET. REG. SCIENT. UPS.
MEMBR. SOCIETATISQUE ANTIQUAR. LONDIN.

SOCII HONORARII,
PUBLICO EXAMINI TRADIT
ALUMNUS NESSELIANUS
BERNH. ROLAND. PRINTZ,
FJERDHUNDRENSIS.
IN AUDIT. CAROL. MAJ. DIE XXVIII NOVEMBR.
ANNI MDCCCLXVII.
HORIS ANTE MERID. SOLITIS.

UPSALIAE,
TYPIS EDMANNIANIS.

Theses Miscellaneæ.

Th. I.

Studium antiquitatis providentiam Dei illustrat & regulas prudentiæ subministrat optimas.

Th. II.

Jura, quæ dicuntur Majestatica, totidem sunt Principis obligationes.

Th. III.

Ad imperium euestus vel a quopiam consensionis globo, vel ab exercitu, cui nulla est eligendi potestas, legitimus non est Princeps.

Th. IV.

Legibus politicis actiones, non vero cogitationes objecta præbent.

Th. V.

Inter pœnas & emendationem legibus tentandam debet esse proportio.

Th. VI.

Licet leges tamquam fundamenta rerum publicarum sint considerandæ, harum tamen ab illis solis non pendent incrementa.

Th. VII.

Cum volens nemo erret, doceri sed non puniri errantes debent.

Th. VIII.

Rerum dominia ipsa invexit necesitas & stabilivit occupatio.

Th. IX.

Grato interdum animo multa in Republica debentur mala.

§. X.

Litterarum compendia vel abbreviaturas aliquando usurpat noster, uti dum pro *m* lineam cum triplici deorsum verso uncino aliquando superimponit, & pro *n* similem lineam, cuius uncinus dexter sursum tendit, sinister deorsum, idque saepius in fine vocum, nonnunquam vero ab initio, uti dum *IK* scribitur pro *MIC*, fol. 71. b. *H* & *t* etiam aliquando conjuncta in eadem figura cernuntur. Locum MATTH. 6: 13. indicavi in *Præf. ad Fragmenta ULPHILANA*, cui nunc ex indicio *Præclarissimi Dom. JOHANNIS NIC. HAGEMAN*, Bibliothecæ nostræ *Præfecti Vicarii laudatissimi*, addo JOH. 14: 31. in voce *vniqt* & Cap. 15: 24. in *fravaurbt*. MARC 7: 29. fol. 20. b. in *daubtr*. LUC. 2: 42. fol. 127. in *biuhtja*. LUC. 4: 3. fol. 132. b. in *bairhtein*. MATTH. 6: 4. fol. 40. in *anamabtjada*. Cap. 11: 12. fol. 34. b. *r* & *th* in voce *warth* ita coalescant, ut crus *rs* *r* inferius sinistram alam *rs* *th* constitutat. LUC. 3: 1. fol. 128. b. *th* ita pingitur in *brottrs*, ut linea media superne continua litteræ *r* superimpositæ pro fulcro sit. MARC. 2: 11. fol. 61. b. in *nimus* ultimum *rs* *m* latus primum est sequentis *u*. Græcorum Romanorumque marmora similia etiam scriptioñis compendia ubertim offerunt. Quando germinum *g* occurrit, est ubi alteri majori minuscule aliud inseratur, e. g. MARCI 12: 10. fol. 44. lin. 16. In Evangeliorum Codice Græco Bibliothecæ nostræ, antea laudato, idem scribendi compendium vidi in titulo Euangelii LUCÆ. Demonogrammatibus, nomina MATTHÆI & MARCI indicantibus, mentionem nuper injecimus: figura ipsa videri potest in utraque Tabula adjuncta. In primis vero litterarum compendia adamarent Gothi in nominibus IAISUS, CHRISTUS, GOTH, FAN, quæ ita exarantur, ut *IS* ponatur pro IESUS vel IAISUS, *IUIS* pro IAISUIS, *IUA* pro IAISUA, *IU* pro IAISU.

SU. Similiter XUS pro CHRISTUS, XAUS pro CHRI-
STAUS, XAU pro CHRISTAU, XU pro CHRISTU.
Ubi GTH occurrit, nomen est divinum GOTH vel
rectius GUTH. GTHS est GUTHS, GTHA, GUTHA.
Quartam vocem timide addo, quam tota eruditorum
cohors FAN effert, eamque vocem in *Codice Argenteo*
reperiundam affirmat. Ex litteris vero amici nuper cer-
tior factus sum, JOHANNEM GORDON, in *Animad-
versionibus ad Euangelia Gothica Edinburgi* nuper editis,
tradere, apud ULPHILAM domini nomen non FAN
esse legendum, sed FRAUJA, quod licet verbo tan-
tum referatur, nihilominus assensum apud me illico im-
petravit. Jam diu quidem est, quod scrupulum mihi
vox illa injecerit: imino ex forma vocis me deprehen-
dere, in *Indice ad Fragmenta ULPHILANA* professus
sum, nomen Domini FAN esse non posse; sed requiri
terminationem a, FANA. Ratio est, quod in casu pri-
mo vox hæc FA scribatur, id quod indubio indicio est,
primam & ultimam vocis litteram heic conspici, adeoque
FANA reponendum fore. Casus secundus est FINS, quam
terminationem in ins sola fere nomina masculini gene-
ris in a desinentia habent, quod idem de ceteris casibus
valet, FIN, b. e. FANIN & FANh. e. FANAN, quip-
pe quorum singulos nominativus FAN non admittit,
sed eorum loco requireret FANIS, FANA, FAN. Por-
ro quum vox FANA pro Domino nuspiam in toto orbe
Gothico sit reperiunda, FRAUJA vero non solum aliquo-
ties plene in C. A. scriptum reperiatur, sed etiam in derivati-
tivis, *beivafrauja*, *paterfamilias*, & *frauimon*, dominari;
non parum inclinor ad hanc sententiam accipiendam.
* Fortassis, ubi librum ipsum invenero, plura occurrent,
quæ

* Non dubito, quin eadem vox hæc sit, quæ apud AUGUSTINUM
occurrit, in Epistola, sive ipsius AUGUSTINI sive VIGILII TAPSENSIS

quæ dubium omne eximant. Non satis scio, an inter cetera scribendi compendia referre debeam numerorum notas, quæ ubi litteris exprimuntur, id habent singularis, quod hæ litteræ numerales unæ vel plures, semper punctis includantur, cum superne posita lineola, ut idem etiam observatur in calculo quaternionum, in extrema pagina notatorum.

§. XI.

Color litterarum qualis sit, vel ipsum CODICIS ARGENTEI nomen, quod jam diu, & antequam noster factus esset, gesit, manifestum facit. Quæ vero aureo colore nitentia inveniuntur, sunt Tituli Euangeliorum, de quibus porro observandum, eosdem ita a reliquo contextu distingui, ut singulæ voces puncto a ceteris separantur, ipsisque vocabulis obeli, quales I^{o} & superimponi perhibuimus, superne adjiciantur, & tandem furcæ utrinque latera muniant.

2. Initia ipsorum Euangeliorum tres versus aureos habent, idque ita, ut chorum ducat littera majuscula, obelo notata, tribusque aliis superne positis uncis. 3. Quodlibet $\kappa\epsilon\varphi\alpha\lambda\alpha\iota\omega$ versu aureo distinguitur, pleno, si in linea principio fuerit, alias dimidio priori casu littera majuscula lineam orditur, posteriori non item. 4. Eodem colore ornatur initium Dominicae Orationis, MATTH. 6: 9. etiamsi novum ibi $\kappa\epsilon\varphi\alpha\lambda\alpha\iota\omega$ non incipiat. Video equidem

uti suspicantur Benedictini Editores, quæ ordine est 178. ubi traditur, Barbaros h. e. Gothos sua lingua dicere *sibora armeni*, quod Latini Domine miserere & Græci κύριε ἐλέησον exprimunt. Novimus, varie desudasse eruditos, ut lucem aliquam Gothicæ huic precandi formulæ adderent. Ego autem omnia eorum tentamina prætereunda judicavi, quum a RIGALTIO annotatum reperi, in antiquo Codice AUGUSTINI manuscripto inventum fuisse *Frota armes*: quod videns, omnino judicavi, & pro j irreppisse. Sciendum porro est, *an* solum o habuisse apud Gothos, ut adeo *frouja* a Latino *froja* prolatum fuerit.

dem, Editionem BENZELIANAM ~~et~~ MD.(44) huic versui nono apposuisse, sed id refragante Codice ipso, qui hujus Capituli exordium rejicit ad v. 14. *Unterjabai, &c.* 5. Nomina Euangelistarum in subiectis Canonicibus aureo colore præfulgent.

§. XII.

Utrovis modo pingantur litteræ, pro more antiquorum, voces semper omnes cohærent, nisi quod commata & minores aliæ distinctiones unico puncto finiantur, integræ vero periodi duobus, quorum nonnulla etiam sed paucissima aurea sunt.

§. XIII.

Nec silentio præterire debeo, accuratori oculo utentem observaturum esse in CODICE ARGENTEO loca rescripta, hoc est, ubi inducta priore scriptura, novam aliam reposuerit Librarius. Pagina est 185 versa, quam in primis consuli volo, ubi singula linearum intervalla deletarum litterarum vestigia servant, eaque in primis luculenta sub infimo paginae versu, ubi distincte legimus, sed id ita, ut litteræ omnes prioris scriptaræ & ipsum folium inversa sint.

§. XIV.

Quæ fata fuerint hujus Codicis, cuius impensis primum exaratus, quique primi ejus domini, qui deinde, ignoramus penitus. GEORGIUS quidem WACHTERUS, in *Præfatione Glosarii Germanici*, verisimile putat, ALARICI, Regis, eum vel etiam AMALARICI fuisse; sed qui ejusmodi conjecturis indulgent, id potius mihi agere videntur, ut aliquem operosæ lectionis fructum capiant, quam ut in re adeo obscura quidquam persuadeant. Quod certo novimus, id est, in Bibliotheca Cœnobii Werdenensis prope Coloniam eum asservatum fuisse, quumque sub bello tricennali armorum appropinquentes strepitus, ut sua in loca tutiora transportarent
cœnobii

cœnobii curatores, suaderent; Codex hic cum pluribus aliis Pragam transmissus fuit. Verum, ubi ductu auspiciisque Comitis KÖNIGSMARKII hæc urbs expugnata esset, inter reliquam prædam Suecis cessit, penumque librariam Holmiensem insigni augmendo locupletavit. Inde in manus ISACI VOSSII, Holmiam tum una cum aliis primi ordinis eruditis acciti, eum pervenisse, certum est, etiamsi non æque constet, quo titulo ejus factus sit. Sulpicantur apud nos multi, ut edita quoque scripta fidem faciunt, dum cura Bibliothecæ Regiæ VOSSIO commissa fuit, clanculum eum hunc thesaurum abstulisse. Sed diffiteri non possum, mihi verisimile non vix esse, tantum & tam turpe facinus admittere voluisse Virum alias non in honestæ famæ, cuius fidei cura Bibliothecæ Regiæ credita erat, qui singulari Reginæ CHRISTINÆ gratia florebat, quique variis aliis rarioribus libris manuscriptis ab hac Principe munificentissima ornatus fuerat. Videatur Nobilissimi von CELSE Historia Bibliothecæ Stockholmensis pag. 106. Quid, inquam, illene eosque frontem posuiset, ut, vigente adhuc & spirante CHRISTINA, Regni Sueciæ Cancellario fulta sua redimenda tradiceret? Hæc ego ita ratiocinabar, quum ex Actis Academiæ Uptaliensis, d. 14 Junii 1669, quo die Codicem Argenteum huic Athenæo donavit Illustrissimus DELAGARDIUS, jam tum eum dubitasse competi de modo hujus cimelii acquirendi: hoc certe non obscure indicant Donatoris verba, quæ Latine versa adferre non pigebit, præsertim quum ea contineant, quæ ad Historiam CODICIS nostri ARGENTEI in primis pertinent. Ita vero in Concilio Academico verba fecit. In documentum meæ erga Academiam hanc voluntatis, illius Bibliothecam locupletare volui aliquot rarioribus libris, præcipue, ad Historiam Patriæ antiquam spectantibus, inque illis in pri-

mis **ULPHILÆ** Autographo, continente versionem Gothi-
cam quatuor Euangelistarum, quod eximie letor, me Patriæ
restituere potuisse, * postquam per tot secula peregre va-
gatum est. Fuit illud quidem in patria nostra tempore Sere-
nissimæ Reginæ **CHRISTINÆ**, sed nescio quo iniquo fato
illud anno 1655 una cum **ISAACO VOSSIO** ad exterros per-
venerit. Quum vero casu quodam **PUFENDORFFIUS** anno
1662 per Hollandiam iter faciens comperisset, penes **VOS.**
SIUM autographon ** hoc una cum aliis reperiri, idque
mibi retulisset, pro studio illo, quo in antiquitates Gothicas
feror, facere non potui, quin illud licitaveret, & tandem 400
tblalerorum Imperialium pretio redimerem. Postea inconsul-
tum duxi, Codicem hunc ad meos transmittere, quum, pro-
ut saepe sub illis mutationibus, quas subeunt familiae, evenit,
accidere etiam possit, ut periret, omnibus æquali studio eun-
dem non custodientibus. Satius proinde duxi, Academice huic
eum donare, utpote diligentius certiusque eum servaturæ.
Et quum hic Codex, quantum quidem constat, unicus sit
sui generis, illum pro dignitate materice exornare volui, &
quidem involucro argenteo operis pustulati, in quo imago
ULPHILÆ tanquam librum suum scribentis effingitur, pro-
ut conspectus docet. ***

§. XV:

* L'Abbé PENAUDOT in *Memoires de l' Academie des Inscriptions*
Tom. II. p. 238 tradit, **DELAGARDIUM** in Cœnobio Werdingensi
Codicem nostrum invenisse, quod emendatione eget.

** Codicem Argenteum αὐλόγεαφον non esse, probatur in *Præf.*
ad **ULPHILAM** *Illustratum*.

*** Verba Illustrissimi Comitis, habita in confessu Academico anno
1669 d. 14. Junii, hæc sunt:

Eljest hafver jag och til styrko af min benägenhet til Academien,
velar til des Bibliorhek skänka och restementera några gamle och rare böcker,
som måst våra Svenska Antiquirerer anröra, och deribland förnämligast **UL-**
PHILÆ gamla Original Manuscript och version på gammal Göthiska, öfver
de 4 Euangelister; hvardöfver jag mig högeligen gratulerar, at jag det hafver
kunnat Patriæ igen restituera, sedan det så många hundrade år hafver
i främmandes händer sväfvat, churuval des var fuller bär i Sverige uti Hen-

§. XV.

Una cum ipso CODICE ARGENTEO apographum illius, nitide exaratum, Bibliothecæ nostræ donavit Il- lustrissimus DELAGARDIUS, quod utrum inde a Cœ- nobio Werdinensi librum membranaceum stipaverit, in eum finem exaratum, ut vel illi parceretur, vel ut con- suleretur legentium hebetioribus oculis, qui exelas ætate litteras satis liquido perspicere, ubique non valerent; an vero VOSSIO curante fuerit exaratum, non satis scio. Id tantum novimus, DERRERO illi nomen fuisse, qui Co- dicem Argenteum exscripsit, idque adeo accurate, ut paginæ paginis & litteræ litteris responderint, uti testatur OL. RUDBECKIUS Atl. Tom. I. p. 245. Periit vero hoc apographon inter libros modo laudati OLAVI RUD- BECKII, Patris, sub ferali incendio, quod 1702 ma- jorem urbis nostræ partem consumxit. Quisnam au- tem fuerit ille DERRERUS, ignoro, quippe qui alium hujus nominis non novi, quam SEBASTIANUM, Pro- fess-

nes Maj:ts Drottning CHRISTINÆ tid, men jag vet intet quo iniquo fatto det dd 1655 åter sin hos kom med ISACO VOSSIO. Ock som igen- om en handelse dr 1662, då PUFFENDORPF reste genom Holland, och fick veta, at VOSSIUS bemälte Original Manuscript hade med några fltere, och det mig berättrade, kunde jag icke underlåta, af den kärlek jag bär til Fäderneslandens Antiquiterer, der samma begåra mig at få tillhandla. Och måste dersöre en onseelig påft permingar till 400 Riks- daler erlägga, innan jag den igen bekom. Sedan hafver jag dragit be- ränkande, at lata den i min Familie stanna, efter snart torde ske, af den förändring ofta plågor med Famlier hånda, när en frånfäller, at sådant kunde lätteligen bortkomma igen, efter icke alla torde blifva af lika sinne, til at sådanne förnäme saker vårdara och conservera vilja. Hvarföre hafver jag funnit, det vara rådligare til Academien förvara, emedan det i en säkrare possession här kan förvaras, än hos mig. Och efter samma Ma- nuscript är det endast, sl mycket man nu vet, som i verlden finnes, så hafver jag det secundum dignitatem materiae velat exornera med en tjenlig form af Sölf och drifvet arbete, bvarpå ULPHILÆ beläte sitter lika som skrifvandes bemälte bok. &c. som det nu för ögonen synes.

fessorem Friburgensem, qui anno 1540 edidit *Juris prudentiam* in 4:to impresam. Veterum tamen Lingua-
rum, quisquis fuerit, non expertem fuisse, certis mihi in-
diciis video perpicere posse, * immo & inter exscriben-
dum aliqualem L. Gothicæ notitiam hausisse. Cur au-
tem id moneam, & quamobrem hujus Apographi rati-
onem habendam esse censem, sequitur nunc, ut edis-
seram. Scilicet certum est, eorum, qui primi Euangelia
Gothica prelo submisere, neutrum ipsum Codicem ex-
scripsisse, sed ex hoc ejus exemplo editiones suas ador-
nasse. Nec id mirum est, quum ST JERNHJELMIUS,
utpote natus 1598, quum ultimam huic operi manum
1671 imponeret, tres & septuaginta annos compleset,
& JUNIUS, in lucem editus anno 1591, aliquot annis
natu major esset, quum Dordrechti 1665 sua *Euan-
gelia Gothica* publici juris faceret, ut adeo non potuerit
non, id humanitus accidere, ut amborum oculis ætas
nebulam obduxerit, nec voluerint, fugientes vetusti hu-
jus Codicis apices sectando, tenues luminis reliquias
hebetare. De semet testatur JUNIUS, in Operis dedica-
tione, se non nisi ex *improviso* ipsum prototypum o-
culis usurpasse, idque haud dubie apud VOSSIUM: sed
verisimile tamen est, Eum, tanquam veterum Lingua-
rum peritisimum, ea occasione sedulo usum, loca,
quæ in apographo dubia fuere, ad περιτότυπον exegisse,
& ita cum emendanda annotasse, tum varia etiam ex-
tricasse, quæ aliorum aciem fugerant. Et haec tenus eo-
rum elogia extendenda arbitror, qui JUNIO laudera-

ex.

---

* Judico id exinde, quod, dum devias a Codice lectiones exhibet, alias
vetustiores dialectos animadvertatur in animo habuisse: ita MAITH. 6:
27. pro *wahstu*, statuta, reponit *wahsm*, AngloSaxonicum vero est
wasm, Alemannicum *uuaksm*. LUC. 8: 21. pro *sind*, sunt, habet
sindan: AngloSaxonicum vero hoc esse, Linguae hujus periti norunt.
Aliquoties pro *kini*, genus, substituit *kuuni*, at id est Alemannicum
ebunno, *ebuine*; omittit alia.

exscripti Codicis Argentei tribuunt, illiusque in hoc studio exantatos labores meritissimis laudibus efferunt. v.
TH. MARESCHALLI Obs. in *Evangelia Gothica* p. 389e
& **Anonymous T^r** vader onser in XX oude Duytse en Nordfj Taelen, qui libellus, dum sub prelo sudabant *Evangeli^a* *Gothica* JUNII, Dordrechti prodiit. **STJERNHJELMIUS** eodem Apographo ita usus est, ut, quod conferenti patebit, ipsum Codicem nonnunquam consuluerit, &, pro re nata, a JUNIANO exemplo recesferit: vide LUC. 3: 38. 7: 6, 24. 8: 30, 35. 14: 18, 19. aliaque plura loca, in **ULPHILA Illustrato** non omissa.

§. XVI.

Et sic facile explicare licet, qui fieri potuerit, ut, ubi a textu originali divertunt amborum editiones, eosdem plane errores committant, & easdem litteras exhibeant Dordrechti JUNIUS & Holmiæ STJERNHJELMIUS. In rei fidem si nonnulla allegavero, rem me non ingratam Lectori facturum spero. LUC. 9: 50. man-tissam quandam habet versio Gothica, quam nulla ceterarum versionum agnoscit, nulla Patrum Catena attingit, nec in ullis Bibliorum exemplis (si a veteri versione Italica discesseris, de qua consule **RELATIONES GÖTTINGENSES**, Tom. I. Fascic. III. p. 60) comparet, hujus sensus: *Niainsbun auk ist manne, saei ni gawurkjai maht in namin meinamma:* hoc est, nemo est hominum, qui non faciat potentiam vel miracula in nomine meo. Hæc verba licet, perinde ac cetera contextus, oculis obvia & evidentia sint, ab exscriptore tamen omessa sunt, haud dubie, ne diversitas hæc a textu Græco, versionis Gothicæ vel pretium minueret vel fidem elevaret. Eadem hæc ab ambobus Editoribus præterita animadvertisimus. Ex simili ratione DERERUS litterariam, dicam an, piam fraudem committit JOH. 7: 52. post quem versiculum historia adulteræ in-

cipere solet: ille vero, ut credi posset, vetustate sequentia commata deleta fuisse, non vero ab ULPILA præterita, quinquagesimum tertium versiculum orditur particula *jab*; additis punctis, lacunæ solitis indiciis. Sed manifestum est, nec CODICEM ARGENTEUM *jab* illud habere, nec habuisse unquam, quum interversus prioris *urreisib* & capitinis sequentis versusque duodecimi *astra* ne unica quidem littera, nedum tot commata locum inventura essent. Qui autem hoc evenisse putabis? JUNIONE & STJERNHJELMIO imputabimus, quod ad nos fallendos conspiraverint: Ego vero alterutri id accidere potuisse, nego, utrumque vero quasi ex composto nos decipere voluisse, puto existimaturum neminem. MARESCHALLUS, vir eruditissimus, l. c. p. 466 narrat, se a JUNIO quæsivisse, an hæc historia in CODICE ARGENTEO unquam extiterit, atque id tulisse responsi, quantum recolere posset, extitisse illam, sed temporis injuria cum multis aliis periisse. Subjungit MARESCHALLUS: si cui ipsum Codicem videre contigerit, hanc rem facile disceptabit, quæ verba novo & avulsiōne testimonio probant, hosce duumviro Codicem Argenteum inter impri mendum ad manus non habuisse. Hisce jam allatis unicum subjungam CODICIS ARGENTEI locum. In ULPILA Illustrato p. 16. monuimus, MATTH. 11.* in Eu-

---

* JUNIUS & STJERNHJELMIUS nullius litterarū differentia habent, v. 15. *Saei* *babai* *aufoua* *hausjandona*, *gabaufjai* v. 16. - . *tbara* *kunnii*. *galeik* *ise* *barnam* *strandam* *in* *garunſi*. *Jab* *voyjandam* *anbaran* v. - . v. 17. *Jab* *quitbandam*. *sviglodendum* *izvis*. *jab* *nih* *plins dedubib*: *bufum* *izvis* *jab* *ni* *quainodedubib*: v. 18. *Quam* *raibis* *JOHANNES* *nih* *marjands* *nih* *drigkands*. *jab* *quitband* *unbulthon* *babairib*: *Quam* *sa* *sunus* *mans* *marjands* *jab* *drigkands*, *jab* *quitband*. *sai* *man an* *asferja* *jab* *afda* - . *mo* *tarje* *frijonds* &c. Aversa pagina hæc habet v. 21 - . *anons* *in* *izvis* - . *tu* *sakkau* *jab* *azgom* *idreigodedeina*. v. 22. *suetbau* *quitba* *izvis*. *thatei* *Tyrim* *jab* *Seidonim* *sutizo wairbirib* *in* *daga* *stavos* *tba* *tbus* v. 23. *jab* *tbu* *kafarnaum*, *nd*

Euangeliis Gothicis folium esse, quod vel casus vel proterva manus male habuerit, ita ut non exigua illius portio abrupta desideretur. Exscriptor noster id sibi sumvit, ut aliquam ejus lacunæ partem non impleret modo, sed etiam textui infereret. Ut autem quid ejus sit, quid CODICIS ARGENTEI, constet, utramque paginam heic in æs incisam inferendam voluimus, & ne nihil fecisse videamur, ex Linguæ genio & collatione locorum parallelorum ita supplevimus, ut subiectum schema commonstrat, in quo, quæ a me addita sunt, literis Italicis distinguuntur.

- v. 15. bai aufona hauſaudona ga-
haufjai: qbe nu galeiko
thata kuni. galeik iſt barnam
sitandam in garunsai jab vopjan-
v. 17. dam antharans frijonds seinans jab qvitban-
dam. sviglodedom izvis jab
ni plinsideduth. hufum izvis jab
ni quainodeduth.
18. Qvam raithis Iohannes' ni mat-
jands nih drigkands jab qui-

D 2

19.

bimin usbaubida - - galenbis tbarei. ei in saudaumjan - - makteis tbos
vaaribhanos in izvis. Conferi jubebo Editionem BENZELIANAM, ubi cetera
fere Codici A. conformia, versum tantum 21 complet modo a nostro
paullum diverso. Nos nostri asfument rationem non reddimus: nec
opus esse arbitramur. Linguæ Gothicæ gnari suis oculis videbunt.
Circa versum 19 annotabimus, voculam afdrugja post tempora vel JU-
NII vel vetustioris exscriptoris perdidisse aliquot litteras: nunc enim
non nisi prima ejus littera a supereſt: JUNIUS vero & STJERNHJEL-
MIUS habent af, quod mihi ſuggereſit afdrugja, utpote cuius pri-
ma pars respondet præcedenti aſterja, posterior voce, apud ULPHI-
LAM loco parallelo occurrenti, veinadrugja. Habemus itaque heic
vocabulum, quo locupletari possint Gothicæ Glosſaria. Præterea mo-
nebo, v. 17 post antharans obſcurum indicium extare ſequentis ordine
tb, ubi tamen ſensus necessario ſ requirit. Non infrequentes ſunt ejus-
modi apud nostrum lapsus.

19. thand. Unhulthon hababit quam
sa sunus mans matjands jah
drigkands. jah quithand sai man
na afetja jah afdrugkja mo - &c.
Facies paginae aversa hæc habet.
20. Thatei ni idreigodedun sik
21. Vai thus korazein vai thus beth
saidan unte ith vaurtheina
in tyrai jah seidonai suelauda mah-
te sva sve thos vaurthanons in izvis
airis thau in sakkau jah azgon
22. idreigodedeina. suethau qui-
tha izvis. tyrim jah seidonom
suthizo vairthith in daga stau.
23. os thau izvis. Iah thu kafarna
um thu und himin ushauhidia
und kalja dalatba galeithis
unthe ith in saudaumjam
vaurtheina thos mahteis thos vaur &c.

§. XVII.

Quas hucusque attuli mutationes, studio & de in-
dustria factas videmus. Alibi vero ex conjectura vo-
cem pro voce ponit: immo est, ubi integras lineas va-
rie permisceat. Ita, ut unico exemplo defungar, LUC.
2: 20. ubi CODEX ARGENTFUS habet standand uta ga-
saighan thuk gairnandera, JUNIUS, præeunte haud dubie
Exscriptore, reponit standand uta viljandans thuk gafaighan,
sive quia conjecturæ plus quam oculis ille indulxit,
sive quia non satis intellexit idiotismum, quo, ubi
de personis diversi sexus sermo est, verba adjectiva &
pronomina neutrius generis cum iisdem conjungi solent*

Plura

* Observarunt eundem jam ante me HICKESIUS & EDW.
LYE, & exempli loco afferunt LUC. 1: 6. vesun than garantaro,
quod verbum ex verbo transferens vertexer, erant (ZACHA-

Plura huc facientia facile inveniet, qui ULPHILAM
Illustratum evolvere voluerit.

§. XVIII.

Quod proxime nobis proposuimus, est, ut in sonum
& valorem litterarum Gothicarum inquiramus. Difficile
quidem hoc examen est in lingua jam pridem mor-
tua, & ubi præter exigua fragmenta nil reliqui habe-
mus. Interea qui in hoc campo desudarunt, quos in-
ter principe loco nomino doctissimum FRANC. JUNIUM,

D 3

in

RIAS & ELISABETH) justa utraque. Loca alia, ubi hic Gothismus
in C. A. occurrit, sunt MARC. 3: 31 & 10: 7. 8. LUC. 2: 6, 33.
34, 45, 48, 50. & 8: 20. Nescio, annon etiam huc forte refer-
ri debeat locus LUC. 5: 7. *Jah bandviedun gamonam theci resun in*
anbaranma skipa, quod est, & innuerunt sociis, quæ (in genere nentio
pl. num. pro qui) erant in altera navicula, forte quia pisectioni operam
dantes utriusque fexus homines fuisse, credi poterat. Ita certe habet C.
A. v. ULPHILAS Illustr. p. 91. Quod vero nondum a quopiam no-
stratum animadversum, monebo, idem plane loquendi genus Islandis
familiare esse, & majoribus nostris fuisse, licet jam in desuetudinem ab-
ierit. Ita INTERPRES ISLANDUS LUC. 2: 44. de parentibus CHRI-
STI: *og thaug voru komen eina dagsfaerd*, venerunt iter diei, ubi
thaug est neutrius generis perinde ac *komen*: alias enim in plurali numero
dicendum foret *their* *veru* *komner*. In Hist. OLAVI TRYGGVAS. Edit.
Skalh. Part. I. p. 43. *Visa þi nu öllum til þuert fra þui sem þou*
ero folgin, indicabat iis locum penitus diversum ab eo, ubi illa oc-
ulta erant h. e. ubi illi occulti erant, nempe OLAVUS cum matre.
Ex Scriptis mediæ ævi nostrum sexcenta ejusmodi loca afferre habe-
rem, sed defungar paucis. CHRON. RHYTHM. in Collect. BRINGI-
ANA P. I. p. 70.

Theras glädje må oppes så margelund,
När the ålka bvarannar af hjertans grund;
Ita gaudium eorum existit multiplex,

Ubi ex animo (maritus & uxor) inter se amant.

St. L. Gipt. B. Cap. 2. *Hvilker theras man eller kona, sikk revm gip-*
ter: i. e. quodcumque vir aut femina cum duobus matrimonium in-
ierit. Conf. ST. L. Årfd. B. 2: 1. 6: 2. 7: 2. 14: 1. 20: 1, 3.
Eds. B. 19: 3. 20: 4. Hög. B. 2: 1. Dr. m. vad. 15. Öffg. L.
Kr. B. 31. Efs. B. 20, 21, &c. Sciendum porro est, idiomam hujus

in *Alphabeto Gothico*, ut aliquatenus prodirent, dupli-
cynosura fere ducti sunt. Sonum nempe litterarum Ul-
philanarum existimarunt vel ex vocibus peregrinis & no-
minibus propriis, quæ in COD. ARG. occurrunt, e. c.
dum ABRAHAM scriptum invenitur, illudque nomen
in omnibus linguis æqualiter auribus accidit, sciri fa-
cile potest, quis valor sit singularum ibi occurrentium
litterarum, vel etiam ex vocibus Gothicis, quas reliquæ
dialecti cognatae retinuerunt. Sic e. g. dum *all*, omnis,
scriptum video, ceterasque linguas Scythicæ originis
omnes eadem voce, iisdem litterarum elementis scripta,
hodieque uti, plus quam probabile est, nec ablusisse
pronuntiationem Gothicam. Ita quum *g* ante aliud *g*,
k vel *qv*, positum videmus, conjicimus, pronuntiationem
illis eandem esse debere, quæ Græcorum olim
fuit: exempli loco funto Ulphilana *gaggan*, *drugkja*,
stigban, quippe quorum duo priora apud nos scribun-
tur & pronuntiantur *gånga*, *drinkare*, postemum super-
est in Latino *instinctus*, * & sic in ceteris Potuerat Virhic,
Linguarum Scythicæ originis sine exemplo peritisimus,
tanquam subsidium inveniendi litterarum soni adjunge-
re valorem earundem numerarum, in collatione cum
aliis cognatae originis gentibus, vel eodem instituto u-
tentibus, de quo jam disserendi locus erit.

§. XIX.

Antequam numerorum notæ Arabicæ, quas siphras
vulgo nominamus, usu reciperentur, scimus, haud pau-
cos

vestigia, quantum quidem mihi constat, nec in AngloSaxonica nec
Alemannica dialecto inveniri, ut adeo etiam hoc luculento testimonio pro-
bare licet convenientiam L. Mæsogothicæ cum nostrate.

* Latinorum *instinctus* proprie notat incitatum, atque adeo ex
asse conspirat cum Gothicō *stincka*, h. e. cum impetu ferri, Mæsogo-
thicē *stingvan*. Conf. Annotata ad FRAGMENTA ULPHILANA p. 33
sequi. Alius & diversæ radicis germina sunt *distinguo*, *præstinguo*, *in-*
stigo, utpote cognata Gothicō *stinga* & Mæsogothico *stiggan*, quæ pun-
gere notant.

cos fuisse, qui litteris numeros significaverint. In hoc ordine haud scio an primi fuerint Ebræi, quibus adjungo Syros, Arabes, Persas, Armenos Turcasque. Eorum exemplum secuti sunt Gothi, Græci, qui cum religionis mysteriis ab his magistris calculos ponendi artem didicere, Muscovitæ & Æthiopes, quorum ultimi id peculiare habent, uti magno auctore JOBO LUDOLPHO didici, quod quum suas sibi proprias litteras haberent, ex suis tamen & Græcis quasi permistas alias adinvenerint ad usum Arithmeticum, idque ita, ut etiam Græcorum episema sua fecerint. In genere vero id tenendum, te, dum valorem litterarum cuiuslibet linguae Arithmeticum nosti, simul nosse litterarum ordinem. Nunquam enim, e. c. 2 apud Ebraeos duo significaret, nisi in litterarum ordine secundum locum obtineret, ut nec ERATOSTHENES doctorum Beta appellatus esset, ut indicaretur, eum primo proximum fuisse, nisi haec littera ordine secunda collocaretur, & sic in ceteris.

§. XX.

Nec minus certum est, ordinem quo litteras Ebræas collocare edocemur, ultimæ antiquitatis esse, id quod vel ex Achrostichis in *Psalmis DAVIDICIS* & aliis occurrentibus, manifestum est. Ab illis artificium didicere Gothi, Græci Russique, sed quo ordine id factum fuerit, hoc est, uter Scythane an Græcius, alterius fuerit in hac arte magister, id est, de quo judicaturus Lector ne præpropere & præjudicatis inductus opinionibus, calculum promat, magnopere yelim.

§. XXI.

Quæ fuerit qualisque calculos ponendi ratio apud Gothos, discimus ex versione ULPHILANA, ubi pro numeris litteræ haud raro ponuntur; ita JOH. 6:9. invenimus *b* fiskans, *z* pisces, *e* blaibos, *s* panes, v. 19.
spaur-

spaurde k jah e, stadia 20 & 5. MARC. 4: 8. / 30, i
60 & r 100. JOH. 12: 5. skatte t, nummis 300, ut
cetera præteream. Sed manca tamen & in plerisque
dubia esset Arithmetices ratio veterum Gothorum, nisi
præsto esent numeri, ad latus contextus in *Codice Argenteo*
positi, quorum specimen exhibit pagella hæc æri
incisa, quorumque hac ratione ordinem novimus ad us-
que 350, qui supremus est eorum, quos residua Co-
dicis folia exhibent in eum modum, quem tabula III
commonstrat.

§. XXII.

Ut autem quo spēdent hi appositi numeri, con-
stare posit, scire convenit, postquam ad ductum FA-
TIANI incepere Doctores Ecclesiæ harmonias Euan-
gelistarum contexere, ut loca apud Euangelistas indi-
canda citius inveniri possent, singula eos Euangelia in
 $\tau\acute{\iota}\tau\acute{\lambda}\acute{\sigma}$ & κεφάλαια divisisse, cuius instituti auctorem
AMMONIUM ALEXANDRINUM vulgo tradunt. $\tau\acute{\iota}\tau\acute{\lambda}\acute{\sigma}$
erant divisiones majores, κεφάλαια vero subdivisiones,
etiam si termini hi nonnunquam promiscue adhibiti in-
veniantur. Priores in CODICE ARGENTEO non indi-
cantur, κεφάλαια vero, utpote distinctiones minores,
oppido tamen inæquales, non tantum in contextu au-
reo versu, quem sæpe littera orditur solito major, v.
Tab. II. lin. ult. sed etiam in margine appositis nume-
ris indicantur. Quod istiusmodi capitula singula Euange-
lia continuerint, ex CODICE ARGENTEO discere, non
quidem licet, quum nulla eorum integra habeamus: sed
est tamen, unde hunc defectum supplere liceat. SUI-
DAS enim, ut eum unum auctorem citem, in vocibus
 $\tau\acute{\iota}\tau\acute{\lambda}\acute{\sigma}$ & κεφάλαια docet, habuisse

MATTHÆUM	$\tau\acute{\iota}\tau\acute{\lambda}\acute{\sigma}$ 68	κεφάλαια 355
MARCUM	48	236
LUCAM	83	348
JOHANNEM	18	233 Et

Et hanc eandem partitionem in CODICE ARGENTEO obtinuisse, evidens est. Nam dum ex MATTHÆI Euangeli non nisi unicum a fine deest nostrarum editionum caput, & præcedens vicesimum septimum κεφαλαιον 350 præfert; certum est, duodetricesimum continuisse quinque postrema κεφαλαια. Idem de LUCÆ Euangeli valet, cujus non nisi undecim postremi versiculi desiderantur, quod probe coincidit cum calculo SUIDÆ, cuius numerus ultimus est 233, ut adeo non nisi tria κεφαλαια desiderentur, quæ haud dubie residuis versibus contenti fuere. Est tamen circa summam capitum MARCI aliquantilla discrepantia, quum Bibliorum Codex Regiæ Bibliothecæ Parisinæ manuscriptus, quem ci-tat RICHARDUS SIMON, *Hist. Criticæ Novi Test. Tom. I. Cap. 33. p. 424.* numerum κεφαλαιων exhibeat 234, & SUIDÆ verba non satis fideliter exhibuerint omnes librarii. v. KUSTERI Notas. Sed levicula est hæc discrepancy.

§. XXIII.

Illa, quæ jam modo attulimus, ut id velut in transcurso moneamus, satis commonstrant, memoria lapsum fuisse Virum multæ elegantissimæque eruditio-nis, OL. VERELIUM, dum in *Runographia* sua, & post illum HICKESIUS tradit, certo nobis numerorum Gothicorum ordinem usque ad 600 constare, ita quidem, ut notet

F	-	-	-	400
O	-	-	-	500
V	-	-	-	600.

Ex allatis quippe evidens est, eo usque Capitulo-rum numerum non assurgere. Nec fidem magis me-retur idem Vir doctus, dum ex conjectura duos se-quentes ita collocat,

QH	-	-	-	700
CH	-	-	-	800.

Dictorum rationem mox sumus daturi: nunc tantum tribus verbis monebimus, VERELIUM Auctorem Virum Celeberrimum mihique amicissimum Dom. ASLES. ERICUM SOTBERG, me non abnuente, in ULPHILA Illustrato secutum esse: sed dies diem docet, nec quisquam alterutri nostrum succensebit, si in tam arta subsidiorum copia statim omnia non pervidimus. Quo vero ordine nos literas, &c, quod idem est, numeros Gothicos collocandos esse nunc existimemus, annexa Tabula III indicabit, ubi prima linea litteras Ebræas, altera Gothicas, tertia Græcas quartaque Russicas exhibet. Mantissæ loco adjecimus vetus Alphabetum Græcum, ab Amanuense AngloSaxonico exaratum, una cum explicatione ejus Latina, utramque ab HICKESIO insertam immortali Thesauri Operi, *Gram. AngloS.* p. 168. In quem finem singula attulerimus, sequentia docebunt.

§. XXIV.

Primum, ad quod animum advertimus, id est, litteras Alphabeti Ebraici ordine ad finem usque positas esse, valoremque arithmeticum seriem grammaticam sequi; in subsidiis deinde esse litteras finales, usque dum 27 diversæ figuræ, tot enim calculus decimalis requirit, emerserint.

§. XXV.

Alterum, quod inobservatum prætermitti non debet, esto, quod sequitur. Qui cum Alphabeto Ebraico Gothicum contulerit, inveniet, Gothos studiose, nec sine successu, suas litteras Ebraicis conformasse, id agentes, ut primo litteræ litteris, & dein valor arithmeticus valori accommodaretur. Verum enim vero quum genius utriusque magnopere discreparet, necessum fuit, ut, veluti transigendo, ad concordiam redigeretur

Tab. III.

Ebræa.

Ulphi

e. Græca. Russica.

Græco-Anglosax. ^{Pag. 34.}
ex Hickeſio.

Barv

Bæv..... U6GCCCCQGCSGSSS5FJF15
65EETQD

Σκόπησα

Характер
A. Åkerman Sc.

Xαρακηρα Τ Τ Τ Τ Π Λ Θ Ζ Ζ Α
A. Åkerman Sc.

卷之三

Л А
Д А
С
Н
А
Л
А
М
И
З
О

卷之三

1
E
L
P
T
I
H
G
C
t
C
P
E
G
E

tur. Ita quum gutturalibus ceteris præter *b* carerent Gothi, Ebrai vero vocales in numerum litterarum non cooptarent, has in illorum locum substituerunt Gothi, ita ut *n* in *a*, *n̄* in *e*, *n̄* tanquam adspirationem fortiorēm in Gothicum *b*, *y* vero in *u* converterint. Præterea in locum *τ&θ* i Ebraeorum, quum alia littera sūcenturianda esset, & Gothicus sermo hoc sono abundaret, utpote in quo *u*, *bv* & *qv* reperiebatur, ultimum elegerunt. Porro quum sibilantes litteras plures habarent Ebrai quam Gothi, hinc in locum *o* suum *j*, quod cum sibilo leni aliquando prolatum fuisse, infra monebitur, substituere necessum habuere. Græci heic *ξ* ponebant, quo caruere Gothi, utpote quod gemina littera exprimebant, *ks* nempe vel *bs*, ut patet ex ARFAKSAD, *abs*, *spica*, Sueth. *ax*, *wabsjan*, crescere, Sueth. *våxa*. Tandem quum Gothicæ litteræ *tsk* locus inveniendus eset, atque inter Ebraicas ordine sequerentur *y* & *p*; id sibi sumserunt Gothi, ut suam, quæ utriusque sonum completestebatur, utriusque vice fungi sinerent, & hinc, quod in primis notatu dignum arbitror, evenit, ut arithmeticæ Gothicæ ceterarumque nationum ratio Ebraicam, quam hactenus presse secutæ fuerant, in tribus sequentibus continue antevertat, ita ut Ebraicum *n̄* tantundem valeat ac Gothicum *s*, Ebr. *wac* Goth. *t*, Ebr. *n̄* ac Goth. *y*, uti Tabulam tertiam intuenti patebit.

§. XXVI.

Sed e re est, sigillatim Gothorum litteras contemplari, ut, quod summatim breviterque disseruimus, liquidius patescat.

A respondet Ebr. *n̄*, etiamsi hoc, proprio sono carens, eundem ab adjecta vocali mutuetur.

B æquivalet *τ&θ* *ɔ*, ut in BARRABAS, *barn*, infans.

G est apud Gothos, quod in Eberi familia *J*, *e*. g. GALILAIA, *gods*, bonus. Quod vero hæc littera ante

aliud *g*, *k* & *qv* perinde ac apud Græcos *n* sonuerit, in præcedentibus indicatum est. Rationibus vero tum allatis addi poterit, quod pro priori *g* interdum *n* occurrit, e. g. *inquis*, LUC. 19: 31. pro *igquis*, vos. Observamus porro, excipi hinc forte debere, quæ in eadem syllaba *g* habent geminatum, e. g. *glaggvuba*, accurate: Islandi enim *gloggur* eum appellant, qui acutum videt, non *glöngur*. Conf. AngloS. *gleovlice*, clare.

D est Ebr. 7, ut DAVEID, *dags*, dies,

E apud Gothos est, quod & Græcorum substituitur vero Ebraico *n* ob rationem, quam superiore paragraphe dedimus. Ceterum observare convenit, e Gothonum s̄epius exprimere *n* Græcum, dum contra eorum & in CODICE ARGENTEO per *ai* efferri assolet, e. g. AILEISABAITH, ΑΙΛΕΙΣΑΒΑΙΘ.

QV videtur sonum crassiusculum habuisse, Gothis peculiarem, qui inter duplex *v* & *qv* medius fuerit. Augor id ex harmonia linguarum cognatarum, in quibus modo hic, modo ille sonus obtinet: e. g. quod apud Moesogothos est *qvithan*, dicere, id AngloSaxones *cwtban* efferunt, Alemanni *qvidan*, Islandi *qwæda*, Latini *quire*, unde *quit* & *inquit* supersunt. A *quens* & *quino*, mulier, est AngloSax. *cven* & Sueth. *qwinna*. Alibi tamen illius sonus lenior, & ad Æolicum digamma proxime accedens auditur, e. g. *qivian* est Latino-*rūm vivere*, *qvainon*, lamentari, est AngloSax. *vanjan*, Germ. *weinen*, Isl. *veina*. Immo in Monumentis veterum AngloSaxonum, ut apud HICKESIUM videre licet, *v* contonans eandem plane figuram habet ac Gothicā hæc littera. Hæc breviter dicta satis commonstrant, credo, non absque ratione in locum 78 eandem acceptam fuisse, in primis quum *v* Moesogothico in sequentibus & ad finem alphabeti locus destinatus esset.

Z fungitur vice Ebr. i. & quantum conjectura asse-
qui valeo, pronuntiatu eadem littera parum vel nil erat
durior. Video quippe, hanc cum s haud infreque[n]ter
alternare. Sic promiscue scriptum invenies *this* & *thiz*, hu-
jus, *saislep* & *sairlep*, dormiit, AngloS. *slapan*, *sleepan*, Ale-
man. *slaffen*, Precop. *slipen*, Germ. *schlafen*. Quod ad
formam illius attinet, conspicitur illa talis in C. A.
qualem exhibet Tabula nostra tertia. In eo vero ex-
emplo, quo usus est Auctor dissertationis de *Lingua & Litteris Getarum*, a BONAVENTURA VULCANIO editæ,
caudam deorsum versam habuit, quem figura po-
sterior Tabulæ tertiaræ exhibet. Vid. l. c. pag. 14:
quod si ceteris a me allatis argumentis addideris, evi-
denter probat, nostro Codice usum non fuisse hunc
Auctorem.*

H eum locum habet, quem fortior Ebræorum
adspiratio n. Ceterum æquivalet Latino b & spiritui
Græcorum aspero, e. g. HERODES, *haban*, habere. Ad-
amabant hanc litteram Mœsogothi, ideoque eam non
solum more Latinorum vocalibus præposuere, sed e-
tiā consonis l, n & r, quem eūdem Linguae vete-
ris nostratium Islandorumque genium fuisse, Lexico-
graphi docebunt. Immo nec raro adspirationem litte-
ræ r postponunt, e. g. *twaibr*, iratus, *thaibr*, per, trans,
& tum sonum r̄ k geminum illam habuisse, verisi-
mili fit. In vocibus *bubrus*, famæ, *gafabrida*, orna-
vit, litteræ hujus sonum ad g proxime accessisse, arguere
videtur cognatiō illius cum radice sua *buggrjan*, esu-
rire, hujus cum *fagrs*, utilis, pulcer. In locum Go-
thici b Græci η adscivere, quod probabile est, inde
ab eo tempore arcessendum, quo veteres Græci H pro-

E 2 me.

---

* Indidem etiam concludo, ANT. MORILLONIUM hujus Scher-
diasmatis auctorem non fuisse: hunc enim Codice Werdensi, nunc nostro,
usum fuisse, testatur GOROPIUS, l. c.

mera adspiratione usurabant, scribentes e. g. HEKATON, KHPONOΣ, pro ἑκατον, χερός. Coronidis loco observo, Longobardos figuram hujus litteræ Gothicæ adoptasse, & inde eam per reliquam Europam propagatam fuisse.

TH apud Gothos est, quod & apud Ebræos: ex. gr. THOMAS, thagkjan, cogitare. Sueth. tānka. Runographi nostri hunc ionum per þ exprimebant, quæ eadem littera etiam AngloSaxonibus familiaris fuit. An vero Mœsogothicum hoc elementum eodem sibilo prolatum fuerit, quo Saxonum Islandorum pue þ, incertum est.* Priores duplex tb habuere, alterum, de quo mentio jam facta est, alterum d Longobardico simile, cum linea partem superiorem transversim secante. Illud sibilans fuisse, hoc vero non item, sunt qui tradant. v. *Alphabetum Saxonicum*, præfixum Tom. I. *Conciliorum SPELMANNI*. Utraque figura Islandis olim nota fuit, ut me docet SNORRONIS STURLÆSONII *Liodgreinir*, seu ultima FIDÆ pars, quam manuscriptam servat Bibliotheca Upsaliensis. Westrogothos in Hispania Gothicæ quoque hac litera usos fuisse, ex antiquis nummis evidens esse, docet NIC. KEDERUS, in *Tr. de Ruris in nummis vetustis*.

I exprimens Ebræorum & simul vocalem cognatam duplicitis apud Mœsogothos generis est. Dum enim syllabam inchoat, duo superne puncta gerit, securus si in medio vel fine ejus conspiciatur. Observarunt præter JUNIUM haudi pauci Eruditorum, in vestitis Græcorum codicibus idem discrimen orthographicum

---

* Quod vetustissimi Græcorum Θ cum quodam sibilo protulerint, exinde suspicari licet, quod scripserint Σες pro Θεσ, Σεόπομπος pro Θεόπομπος. v. *Nouveau Traité de Diplomatique* Tom. I. p. 624. & *Inscriptions Laconicas in Memoires de l'Academie des Inscriptions &c.* Tom. XV. p. 399.

cum occurere: immo inde fortassis esse, quod assueverimus, punctulo Latinum I notare, quod a more veteris Latii alias abhorret. v *Nouveau Traité de Diplomatique*, T. I. p. 69.

K æquipollet Ebræo ɔ. e. g. KAIDRON, kaurns, frumentum. Sæth. korn.

L. M. N. ut in omnibus linguis sibi constant, ita heic exprimunt ȝ ɔ & ɔ.

Jeandem, fallor an, indolem habuit, quam g & j in lingua Italica, Gallica & Anglica, ut nempe modo instar Jod Latinorum simplicioris apertura prolatum fuerit, modo dentium inter pronuntiandum septo indiguerit. Prius inde judico, quod in ordine Grammatico & Arithmeticò locum tueatur hinc ɔ inde ȝ. TH. MARESCHALLUS quoque in *Notis ad Euangelia AngloSaxonica* p. 424, ejus sonum fuisse credit, qualis est Hispanici j in bijo, filius, & insuper admonet, in eadem lingua Hispanica quam plurima esse vocabula ab x incipientia, quæ per j communiter scribantur, quod pronunciationis genus a Gothis, dum ibi rerum potiebantur, prosemnatum arbitratur. Si etiam verum fuerit, quod Viro cuidam erudito in mentem venit, illud gabajo, quod LUC. 1. 6. occurrit, Græcum esse vocabulum, iisque annumerandum, quæ ex Hellade accita civitate sua donavit Gothia, facile dixerimus, ȝjs & bajo vel gabajo sola cuique linguæ propria terminatione differre. Nil certe penu I. Gothicæ residuum habet, quod natales hujus vocis gabajo illustreret. Addo, abjan in L. Mœsogothica idem esse ac existimare, putare. MATTH. 10: 40. Hoc vero si axjan pronunties, agnosces ȝjs, quod eandem significationem habet. Hæc utcunque fuerint, certum tamen est, j Gothicum in multis tantum non simplicem illum sonum habuisse, quem damus τῳ jod Latino. Osten-

Ostendunt id nomina varia propria, nec non terminatio verborum in *jan*, e. g. *jokjan*, *timrjan*, quæ apud AngloSaxones in *ian* exēunt: quo accedit, quod *i* cum *i* & *g* frequenter alternet. Ita promiscue scribitur IUDAS & JUDAS, *saurjan*, dolere, & *surgan*. Sed aliquantillum tamen semper inter hæc duo interfuisse, nescio, annon inde concludere liceat, quod interdum in eadem syllaba juncta conspiciantur. *Gajiukm* e. c. suum *i* facile omisisset, si a præcedentis litteræj sono nil discrepasset. Sed constanter ita scribitur tam in Codice Guelpherbytano, quam Argenteo.

Unus stationem noctum est, ubi y Ebraeorum, ceterorum vero o: idque vel quia sola vocalium fuit, quam Goths heic collocare poterant, vel quia ab o μηχω̄ parum sono distabat. Arbitror vero, etiam hujus elementi valorem variasse, ita ut, quemadmodum apud AngloS. ubi purum erat, tanquam u sonuerit, e. g. in *du*, *ad*, &c. impurum vero, h. e. ubi consona in eadem syllaba jungebatur, prope ad omicron accesserit. Ita legimus IUSE & IOSE, *spaikulatur*, speculator, *apaustulus*, οπόσολος, *ufta*, sæpe, Sueth. *ofta*, &c. Constat quoque, Græcorum ομικρον, sæpe ut u pronuntiatum fuisse, immo termino technico τὸν appellatum fuisse, uti patet ex Epitaphio THRASYMACHI apud ATHENÆUM, Lib. 10 *Deipnos*. qui idem libro sequente docet, ab Achaeis vulgo u usurpatum, ubi suo tempore o scribebatur. Idem de veteribus Romanis testatur VELIUS LONGUS, Edit. PUTSCHIANÆ p. 2222. Apparet, inquit, eos aliter scripsisse, aliter enuntiasse: nam quum per o scriberent, u tamen enuntiabant. Coronidis loco addam, litteram hanc, quæ sua natura vocalis est, sonum & valorem cognatae consonantis sæpe æmulari, uti in *triu*, *arbor*, quod in obliquis habet *trivam*, *gaquiuonoda*, revixit, a quivan, vivere.